

ЕЛЕКТРОННИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ: ЙОГО ВИДИ ТА ФУНКЦІЇ

Розвиток пізнавальної діяльності учнів залежить від безлічі факторів, у тому числі і від того, наскільки наочним і зручним для їхнього сприйняття є навчальний матеріал. Застосування електронного контролю (ЕК) на уроках не тільки організовує оцінку знань та умінь школярів, але і сприяє розвитку їх інформаційної компетентності.

Електронний контроль знань має більш широке значення, ніж усна перевірка. Процес електронного контролю включає оцінку умінь і знань, фіксування результатів, коригування помилок через комп'ютер. Від того, як організовано контроль, багато в чому залежать результати навчання, сформованість основних ключових компетенцій учнів [3].

Переваги електронного контролю:

- форма контролю, що вимагає мінімум об'єму письма;
- економія навчального часу при контролі знань;
- можливість одночасної перевірки знань учнів всього класу;
- статистика результатів навчання;
- оперативна діагностика рівня засвоєння навчального матеріалу кожним учнем;
- можливість повторного рішення, контрольних вимірювальних матеріалів, з метою ліквідації прогалин знань;
- об'єктивність оцінки, поставленої комп'ютером;
- можливість детальної перевірки засвоєння учнями кожної теми курсу.

До недоліків віднесемо:

- вчитель не може простежити логіку міркувань учнів;
- електронний контроль не сприяє розвитку усного та писемного мовлення учнів;
- вибір відповіді може відбуватися навмання.

У результаті ЕК знань педагог може встановити, чи на достатньому рівні сформовані конкретні вміння, знання та навички школярів для вивчення наступної частини навчального матеріалу.

Організація контролю дає можливість результативно і оптимально реалізувати всі функції контролю: розвиваючу, контролюючу, прогностичну, діагностичну, виховну, орієнтуючу, навчальну.

Розвиваюча функція контролю полягає в тому, що розвиваються творчі здібності учнів, стимулюється їхня пізнавальна активність. Контроль володіє деякими можливостями у розвитку вихованців. У процесі контролю розвиваються пам'ять, увага, мислення школярів [6; 8].

Контроль орієнтує дітей, в їх труднощах та здобутках. Розкриваючи помилки, прогалини та недоліки, він показує їм напрямки докладання зусиль по вдосконаленню умінь та знань, допомагає учням, оцінити свої можливості і знання, краще вивчити самого себе.

Виховна функція контролю звертає увагу на виховання в учнів чесності,

відповідального ставлення до навчання, дисципліни, акуратності. Сухомлинський В. О. вважав, що найважливішим завданням оцінки і перевірки знань, навичок, умінь школярів це зміцнення в учнів позитивного сприйняття життя та праці, в першу чергу навчального.

Прогностична функція - отримання випереджаючих відомостей у навчально-виховному процесі. Результатами цієї функції отримуються підстави для прогнозу про хід певного відрізка навчального процесу: чи досить сформовані вміння, навички конкретні знання, для вивчення наступної частини навчального матеріалу. Прогноз допомагає отримати правильні висновки для подальшого здійснення та планування навчального процесу.

Діагностична функція потрібна для отримання даних про недоліки помилки, прогалини в уміннях та знаннях учнів і спричиняє їх причини труднощів школярів в опануванні навчальним матеріалом, про характер та кількість помилок. За результатами цієї функції можна обрати найбільш інтенсивну методику навчання, а також з'ясувати напрямок подальшого удосконалення змісту засобів та методів навчання.

Контролююча функція є основною функцією контролю. Її зміст полягає у саме виявленні стану навичок, умінь та знань школярів, передбачених програмою, на даному етапі навчання. Базовий рівень для подальшого оволодіння вміннями, знаннями, навичками визначається за допомогою контролю та вивчається обсяг їх засвоєння.

Навчальною функцією контролю є вдосконалення вмінь, знань та їх класифікація. У процесі навчання учні повторюють вивчений матеріал.

Орієнтуючою функцією контролю є отримання відомостей про ступінь досягнення цілі навчання класом та окремим учнем в цілому. А саме наскільки глибоко вивчений і як засвоєний навчальний матеріал. Розкриваючи помилки та прогалини школярів, він показує їм напрями докладання сил стосовно удосконалення умінь та знань.

Традиційні форми контролю умінь, знань не дозволяють протягом уроку перевірити засвоєння всіма учнями, усіх основних питань змісту програми. Форми електронного контролю спрямовані на включення в роботу учнів класу незалежно від того який в них рівень їхніх здібностей та працьовитості [7; 5].

Перераховані функції на практиці роблять контроль ефективнішим, а тоум сам навчальний процес стає ефективнішим.

До видів електронного контролю знань належать: попередній, поточний та підсумковий контроль.

Попередній контроль служить потрібною передумовою для планування навчальний процесом і для успішного керівництва. Він дозволяє визначити вихідний рівень умінь та знань школярів, для того щоб застосовувати саме його як фундамент, орієнтуватися на можливу складність навчального матеріалу.

Даний вид контролю не лише визначає існуючий рівень знань, він здатний активізувати пізнавальну діяльність вихованців та викликати інтерес до вивчення нового навчального матеріалу.

Важливою є регулярна поточна перевірка стану успішності, при раціональній організації якої педагог одержує в своє розпорядження найвагоміші дані про наявність незнань в учнів, і відразу використовує дані для усунення прогалин, недоліків.

Поточний контроль – це основний вид перевірки навичок, знань, умінь

школярів. Основним завданням поточного контролю є коригування навчальною діяльністю учнів та її регулярне управління. Він дає право одержати відомості про якість і хід оволодіння навчального матеріалу та виходячи з цього ефективно додавати зміни в навчальний процес. Визначення рівня засвоєння школярами уміннями самостійної роботи та створення умов для їх формування – це інше важливе завдання поточного контролю.

Проведення поточного контролю є продовженням навчальної діяльності вчителя. Він тісно пов'язаний з повторенням, викладом, застосуванням і закріпленням навчального матеріалу та є органічною частиною усього навчального процесу. Поточний контроль займає незначну частину навчального уроку, аби не призводити до поспіху при викладанні нового матеріалу та закріплення отриманого матеріалу.

Призначення поточного контролю перевірити засвоєння і оцінити результати кожного уроку, постійне вивчення вчителем роботи окремих учнів та всього класу. За результатами даного контролю педагог визначає, чи готові школярі до вивчення наступного матеріалу. Даний контроль робить акцент на прогалини знань учнів [4].

Підсумковий контроль направлений на виявлення ступеня оволодіння учнями системи навичок, знань та умінь отриманих в процесі навчання та на перевірку конкретних результатів навчання.

Підсумковий контроль – це інтегруючий контроль, саме він дає право судити про загальні досягнення школярів. При підготовці до підсумкового контролю відбувається більш поглиблене узагальнення і систематизація засвоєного матеріалу, що дозволяє вміння і знання підняти на новий рівень. Його завдання фіксувати мінімум підготовки, який забезпечує подальше навчання. Знання за результатами вивчення теми можуть бути оцінені добре, якщо учні оволоділи усіма основними елементами програмного матеріалу.

Отже, електронний контроль підвищує позитивну мотивацію учнів до навчання; сприяє підвищенню ефективності навчання; розвиває мислення і творчі здібності; формує активну життєву позицію в сучасному інформаційному суспільстві; активізує пізнавальну діяльність.

Список використаних джерел:

1. Вакалюк Т. А. Види та призначення електронних засобів навчання / Т. А. Вакалюк // Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології у виробництві та освіті: стан, досягнення, перспективи розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної Internet-конференції. – Черкаси, 2014. – С. 110–112.
2. Вакалюк Т. А. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в загальноосвітніх школах для підвищення якості освіти / Вакалюк Т. А., Шевельова М. К. // Інформаційно-комунікаційні технології як засіб підвищення якості освіти/ Зб. наук. гр. [ред. кол.: В.Є. Берека (гол) та ін.]. – Хмельницький : Видавництво ХОІППО, 2015. – С. 40-45
3. Ерецкий М. І., Пороцкий Е. С. Перевірка знань, умінь і навичок. – М., 1978.
4. Лернер І. Я. Якість знань учнів. Якими повинно бути? – М., 1978.
5. Махмутов М. І. Сучасний урок. – М., 1985.
6. Методологические правила конструирования компьютерных педагогических тестов / Васильев В.И., Демидов А.Н., Малышев Н.Г., Тягунова Т.Н. М., ВТУ, 2000, 64 с.
7. Полонський В. М. Оцінка знань школярів. М., 1981.
8. Якість знань учнів та його вдосконалення / Під ред. М. Н. Скаткина, В. В. Краєвського. – М., 1978.